

en på facta och calcul grundad erfarenhet i skogs-hushållningen." Uppgiften att Prof. Böcker skulle hafwa öfversatt ur Statsrådet Cottas arbeten Anweisung zum Waldbau och Verbindung des Waldbaus mit dem Feldbau, har Hof-jägmästaren ej gittat styrka, med några bevis, icke ens med sannolika anledningar (s. 157, 158). "Tit. Ström talar såsom kännare om begge skrifterna, utbreder sig i loford öfver deras värde för Tyssland," samt föreslår "deras rena öfversättning" då man hade "ett sammanhängande arbete," som icke wöre fylldt med motsägelser och omsägningar." Detta ombudne vittnar att Tit. Ström icke kändt begge skrifterna, annorstunda än genom Prof. B:s citationer. Den bok som Hr S. kallar Verbindung des Waldbaus mit dem Feldbau, har han icke en gång kändt till titeln, den han oriktigt upptager. Denna bok är ett periodiskt arbete, och kan ombildigen sägas vara "sammanhängande," ej heller "fri från motsägelser och omsägningar." Iwärtom utgör den ett ordentligt repertorium af fridskrifter utaf olika författare (s. 159, 160).

Ytterligare bevis på Hr Ströms ofunnighet om de skrifter, ur hvilka han "öfversattningar" anföres s. 196, hwarigenom styrkes att han icke en gång har sig samtlingens hufvud innehåll bekant. — Hr Ström har omnämnt att Hr Böcker skulle ömtala "Käda hos Isstråd," "hwarull dock i dennes afhandling ej finnes minsta spår" (s. 200). — Skälunda fortfar Hr Carling att ådagalägga, dels Hr Ströms ofunnighet om utkomna arbeten i skogsförseln, dels hans ensidighet emot Hr Böcker's täflingskrift. Ytterst omnämner han huru Hr Ström börjar och slutar sin recensjon med att ömtala sig och sin skrift, hwilken han icke will hafwa sammanlaggen med N:o 13, utan önskar att hans arbete måtte få "wandra ensam ut i wer den såsom en Instructions-bok," försäkran- des att "hwad som der är sagdt, ej kan kullkastas."

Näst efter denna Hr Carlings nu i all kort- het upptagne anmärknings skrift, följer, uti de tryckta Handlingarne, ett gemmåle af Hof-jägmästaren Ström, öfver granskningen af N:o 9 (se N:o 80 af denna tidning), dat. den 31 Mars 1824. Detta har blifwit beswaradt af Prof. Carling (den 13 Juni s. å.)

(Slut e. a. g.)

Recension.

Molnen. Lustspel af Aristophanes. Öf-
wersättning af Joh. Henr. Thomander.
Stockholm, hos Scheuz 1826, 134 sid. 8:o.

Wi hafwa redan några gånger förut i denna tid-
ning haft tillfälle att witsorda den stora, owanliga
öfversättare-talent, som utmärker Hr Thomander,
och hwilken han ådagalagt genom sina förträffliga
tolkningar af några bland Shakespeares drama-
tiska arbeten; men det mest talande prof på sitt mäs-
terkap i öfversättare-konsten har han onekligen fö-
retett med den nu ifråga warande, om neml. ett
sådant mästernskap skall afgöras efter jemnförelsen
mellan företagets swårighet och det lyckade i utfö-
randet. Comiste författare, då de äro det i denna
benämnings högsta bemärkelse, äro alltid ansedde så-
som de swäraste att troget återgifwa, emedan de all-
tid hafwa så mycket localt och temporellt, hwilket på en
annan ort och en annan tid blir swårt att inse och riktigt
uppfattat. Af alla comissa författare är dock Aristopha-
nes den äldra swäraste, dels emedan han tecknar egenhe-
terna af en från war så aflägsen tid och från ett folk, som
med oss hade så i högsta grad olika seder; dels eme-
dan Aristophanes, begäfwad med det rikaste poet-
tiska snille och den mest spelande qwickhet, öfverallt
användt personlig sarcasim i sin fullkomligt phanta-
sie-fria comik, hwilken ännu mer förstärkes genom
den lyriska choren. Af hans comedier är den, som
Hr Thomander nu bragt på Swenska, den mest
bekanta, emedan den så allmänt lofsagda moralisten
Sokrates här införes och förbitigas. — Platen
är följande: Strepsiades, en Atheniensisk borga-
re, som genom sin sons uswäfsniugar och snaf för
håstar blifwit ruinerad och skuldsatt, will, för att
kunna frångla sig ifrån sina borgenärers kraf, först
öfvertala denna sin son att begifwa sig i lära hos
Sokrates, för att bemäktiga sig hans sophistrier;
men då denne icke wille gå in på detta förslag, be-
gifwer han sig sielf bland lärjungarnes antal. So-
krates anropar nu de gudinnor han dyrkar, eller
Molnen, och dessa, utgörande choren, framträ-
da uppmanande Strepsiades till sit. Han
är dock alldeles för ensalldig och oläraktig, så att
han bortwises af Sokrates, som likwål läfwar att
mottaga hans son. Nu låter ändligen denne öf-
wertala sig, och begagnar filosofiens undervisning
så wäl, att, när creditorerna anlända, kan han be-

ra sin far att afwisa dem och neka sin skuld. Här
 öfwer frödar sig Strepsiades, och han wälsignar
 Sokrates för dess lärdom; men då sonen får sin
 fader, och med sophism på sophism bewisar sin rät-
 tighet dertill, kommer Strepsiades på andra tan-
 kar, och med sine tjenare rusar upp på Sokrates's
 hus, för att påtända det och inbränna filosofhen
 och hans lärjungar:

”För många synders skull,
 Men mest därför att de trådt gudarne förnär.”

Man ser hwad rik anledning denna plan måste
 lemnas skalden, att föröbliga icke blott sin tids philo-
 sophiska föredrag, utan äfwen ungdomens utswäf-
 ningar och borgarnes då rådande egenlyttiga och o-
 rättwisa tankesätt, och han har icke lärt detta till-
 fälle gå sig ur händerna. Sivry, som på Fransys-
 ska tolkat Aristophanes comedier, har uttryckligen
 rikskännagifwit, att han ansåg icke blott för sig, u-
 tan för alla ömsbligt, att öfwersätta närwarande
 comedie, om det icke skulle ske på vers. Hr Tho-
 mander har delat denna öfwertygelse, men så, att
 han öfwersatt wers för wers, och bildat sin tolkning
 alldeles symmetrisk med Grekiska originalet. Därför är
 denna öfwersättning i yttersta grad trogen, så att
 ingen mening, intet infall i originalet gitt förlö-
 radt, och dertill med så ledig — äfwen i versification,
 så att den, utom kanske wid efterbildningen af de
 dochniska wersarterna, har flytande klang — att
 hvarje bildad läsare, äfwen utan att det ringaste
 förut känna originalet och de Grekiska sederna, skall
 henta ndje af denna öfwersättning, hwilken äfwen
 för den lärda behandlingen af originalet är af wigt,
 då naturligtwis ett genie bäst uppfattas och tydes af
 ett genie, (och man öfwersätter ej som Hr Tho-
 mander utan att äga ett dertill lämpadt snille),
 hwadan också flere swärfattliga ställen här äro tyd-
 da och tolkade med en förwånande snarsyndighet och
 säkerhet.

Då Hr Thomander, ätskilliga andra poetiska
 öfwersättningar oberäknade, äfwen tolkat den gam-
 la bekanta skriften, Om det fullkomliga Gode
 wänligen kallad den Tyfska Theologien, och gjort
 det lika lyckligt, så att han icke allenast bragt den
 på den ledigaste och renaste Swenska, utan äfwen
 derunder bibehållit urskriftens äldriga föredrag, scho-
 lastiska spetsfundighet och mystiska ton, kan man
 deraf sluta icke allenast till hans skil och den lätt-
 het med hwilken han arbetar, utan äfwen till det wid-

sträckt omfånget af hans förmåga. Mätte han
 blott icke en gång ensamt förlita sig på den, utan
 städe ihågkomma, att ju större naturanlagen äro,
 ju mer gäller i afseende på dem den Hesiodiska an-
 märkningen: att Gudarne ställt swett och möda fram
 för det fullkomliga!

Kärleken.

(Inledigt.)

Grymmare än tigern kärlet är,
 Han som elden sielf sitt offer tår.
 Zemnt han plågar utan att öf döda,
 Hjertat blöder utan att förblöda;
 Liksom skuggan följer kroppen åt,
 Så han följer öf på lifwets stråt.

Skådadt hopp, som alldrig åter ses,
 Trofast sukt, som ej beswarad ges,
 Gyllne pil, som bröstet genombarar,
 Bitter dagg på kindens rosenwärrar,
 Matt som intet ljus åt ögat bår:
 Sådan Amors grymma boja är.

Facklan stakar han kring allt på jord,
 Öster, wester, sunnan eller nord,
 Allting glädes, der hans ande bröder,
 Allting gråter, när hans wingar höjes.
 Kärlet, kärlet är du himlars Gud,
 Hwarför då så grymma dina bud?

I naturens hjerta lugnet bor,
 Endast fiendskap du menskan swor:
 Turturdufwan mötes af sin maka,
 Endast menskan dömdes att försaka.
 På den wäg med trötta steg hon går,
 Blodbestänkta törnen blott du sår!

Doct der ofwan, ej af gwalet skynd,
 Widgas skall en ewig kärleks rynd.
 Kärleks kånslor blifwa hjertats tantar,
 Amors bäge byts i hörsnets antar,
 Och han sielf från pil och winge skild,
 Skall öf hålsa i hwar blick, hwar bild!

Stockholm,
 Tryckt hos E. F. Wernström.

R O M E T E N.

N:o 84.

Lördagen den 21 October 1826.

Om den närvarande Tidens Vetenskapslighet.

(Slut fr. N:o 83).

Beträffande åter de practiska vetenskaperna, så kallade emedan de ytterst södja sig directe antingen på filosofie eller matematik, så tyckas de wisserligen med iswer bearbetas, och wara uteslutande de ämnen som ännu hålla de menssliga intellectual förändgenheterna i någon werksamhet; men också sträfwa de, allt hwad de kunna, att fullkomligen lösrjeka sig från sin rot, och hafwa till följde deraf fallit i en nästan crasfare empirie än någonsin. Man betrakte blott de twenne, som framför alla ådraga sig nutidens uppmärksamhet, neml. statsrättsläran och Chemien. Hwad den förra beträffar, huru sträfwa icke de mest hörda och allmänna omtyckta lärare att ur den utväna hwarje spår efter en idé, och förwandla alla des reglor till följder af wiså efter eudaemonistiska beräkningar slutade tillfälliga fördrag, liksom något rimligt skulle kunna bestå och föräblande utveckla sig, utan att upprätthållas af en ewig och andlig grund. Den sednare åter har wisserligen förtat den gamla tron på fyra elementer, men bröstar sig deremot med sin upptäckt af, om wi ej mistaga oss, några och sextio enkla kroppar, samt med hoppet att dagligen kunna analytisera sig till ännu flere; icke besinnande den raka motsägelse, som iust denna mångfald innebär mot hwarderas enkelhet, emedan det rent enkla i ewighet alldrig kan wara mera än ett.

Wisserligen har det öfwerhöanda vetenskapliga tillstånd, som föregick den närvarande förslappningen, werkat så mycket, att man nu i allmänhet frängt mycket djupare, än för ungefär femtio år

tillbaka, och icke gerna nu kan framkomma med dylika grunda trivialisiteter, som då stundom gällde för wissdoms sätser; men detta wetande har ingen boten, ingen hållning och ingen princip för sin riktning, hwarföre man öfwer allt ser, att då t. ex. staten eller kyrkan will göra bruk af denna allmänna lunnighet, så försvinner den alldeles, och oskickligheten i de offentliga wärfwen tilltager med hwar ny generation. Man har inhemtat tillräckligt för att hjälpa sig fram, utom i swårare collisionsfall, således nog för att sjelf wara belåten; men icke nog för att kunna hänföra sin kunskap till en allmän grundfats, och ur den i ett sammanhang öfwerflöda hwad man wet, således icke heller nog för att lifwas af hagen att weta mera. Så mycket har man erfarit, att all sann wettgirighet är qwäfd; derföre har man ingen längtan mer efter stora speculativa företag, och skulle, om något sådant bragtes å bane, icke taga någon kannedom om des resultater. Desså gifwes det nu mera nästan ingen läsande publik, då den till det närmaste öfwerallt förwandlat sig till en författande, hwaremot den hjertligt hängifna werbdnad, hwarmed man fordom omtalade och betraktade en herbnd auctor, en Voltaire, en Rousseau, en Haller, en Linné, en Kant, o. a. alldeles försvunnit. Hwem skulle nu wäl willa lägga synnerlig wigt på författarskapet, då något hwar antingen i sig sjelf, i sina bröder eller sina söner, sina consiner eller åtminstone sina närmaste bekanta och umgänges wänner, ser lika slitiga och lika productiva skriftställare, som någon af de uppräknade. Alltså, för att winna åtminstone den flygtiga utmärkelse, att få se sin skrift tillfälligtvis nämnd i ett dagblad eller några exemplar af den

fälda å bokstäborna, måste man dels till bearbetning företaga endast sådana ämnen, som intressera för dagen, och behandla dem så kort och så flygtigt, att det icke alltför mycket syfsätter eftertanken, dels och framställa dem med en så hög, frytande och myndig ton, eller på ett tillförsäkrat och paradoxiskt sätt, att det åtminstone genom sin sällsamhet för ett ögonblick kan göra intryck. Desså hör det till egenheten af den period i hvilken vi lefwa, att ingenstädes och inom ingen del af den menliga intellektual verksamheten några skapande snillen, några själfständiga uppstå, de der med sitt värde kunna gifwa en ny form och ett nytt lif åt den döda massan. Sådana anser man wäl wanligen såsom wälwilliga skänker af naturen; men onekligen bidrager tidens allmänna riktning och stämningen hos deras omgifning mer än mycket till framkallandet af desamma. Liksom eken icke växer på hwarje jordman eller i hwarje luftstreck, kan också ingen själfständiga uppstå i de dagar, då tankens yrken äro stämplade med snart sagdt författ, och snillet's sol icke komma sig att lysa för de ögon, som wandt sig att se endast wid empiriens skynlande talgdanfar.

Det kan icke undgå någon, som med uppmärksamhet betraktar föremålen, att en synnerlig likhet råder mellan den närwarande tiden och de sednare tidschwarswen af den så kallade gamla werlden. Liksom philosophien då bestod dels i en tom antingen dogmatiserande eller sceptiserande empirism, dels i en åhurgiffit grubblande tros-speculation, som öpnade dörrarne för de mörkaste och plattaste widskapelser, har äfwen nu sinnet för ett högstämmande, mera djupgående och widt omfatande tänkande alldeles utdött. Likasom då, finner man nu öfwerallt en stor mängd mångkunnige, men så eller inga grundlige lärde, hvilka också icke skulle njuta något anseende. Likasom man då bråkade med anstalter att befördra meddelandet af de konstas per, som för statsförvaltningens wärf ansågos erforderliga, syfsätter man sig nu så ifrigt med uppfinnandet af undervisnings-metoder och att pröfwa de redan uppfunna, att man icke får tid att riktigt underrisa någon. Och liksom den tidens författare endast woro sådana som Pausanias, Hesychios, Diogenes från Laërte, Athenaios, Plinius den äldre, Aulus Gellius, Macrobius, Marcellus Capella, de Romerste jurisconfulterne och andra mytographer, scholiaster, epigramatorer, compendii-makare och samlare, så bestå också

de största och wigtigaste wetenskapliga werk, som under loppet af de sednare åren framkommit, endast i dylika betraktelser, hopsamlingar och förklaringar af det gamla och fordom förhanden warande, icke i något själfständigt uttänkt, eller något som träder i förhållande med den grunden för allt wetande, hwilken uppenbarar sig endast för själens innersta åskådning.

Då man erinrar sig hwad som följde på de tidschwark i gamla werlden, med hwilka den närwarande perioden erbjuder så många jemnförelsepuncter, då man betänker, att förderfwet nu måste lättare och och djupare kunna gripa omkring sig än fordom, då man ännu icke hade några periodiska skrifter, tidningar och dagblad, hvilka, med tryckprästens och postinrättningens tillhjelp, jemte det goda, spridde slappheten, befordrade förwidringen och underhöll sinnesslättjan, måste en hwar, som har sannt nit för sitt slägtes förädling, intagas af bekymmer. Wigtigt torde det derföre wara, att genom en ofta förnyad påminnetse häröf, försöka om icke någon, den naturen utrustat med verklig kraft dertill, måtte kunna wäckas att affstata sig de lättfinnighets bojar, med hwilka tiden belagt honom, för att, som en ny Hercules, rensa Augiaers stallen, hwilket en tilltagande missbildning fylt med smuts och oduglighet.

Afustik.

Till Farbror, i anledning af hans Skrifwelse, dat. den elfte Hujus.
Högtårade och dunt älskade Farbror!

J farbrors Skrifwelse den 11 påskato, har jag haft äran inhenta, det farbror kärwänligen förbehållit Herrar professorer Grubbe och Geijer deras fortsarande ofog och tredskande, att ej inom beständ tid hafwa för farbror uppwisat fortsättning af sina i tidskriften Swea pådbriade *specimina stili*. Hwar och en, som nitälskar för en sann upplysnings tillwärt och förkofran inom wårt kära fädernesland, kan ej annat än på det högsta betacka farbror för dess oafbrutna bemödan, att med sin fetla tillhålla icke allenast gensträfwoge skolepistlar, gymnastier och studenter, utan jemwäl mafeliga lectorer och professorer att fullgöra sina skyldigheter. Härigenom skall också, med Guds hielp, och farbrors derjemte, det förstås, det så länge fortsarande Egyptiska mörkret

